

AKADÁLYMENTESÍTÉSI MŰLEÍRÁS

Orvosi rendelő felújítása, átalakítása
5081 Szajol Fő utca 32/a hrsz.: 594
Engedélyezési tervdokumentációjához

1. Tervezési szempontok

Telek, parkoló

A telek sík. A telek közvetlen utcai kapcsolattal rendelkezik, a telekhatárokon kerítés van. A telken belüli járda és utcai járda egy síkban van. Az akadálymentes parkolót telken belül alakítják ki. Az akadálymentes parkolótól a rámpáig, lépcsőig új akadálymentes járda épül.

Épület

A meglévő épület földszintes kialakítású. Az épület funkciói: háziorvosi és fogorvosi rendelő. A két funkció egy közös akadálymentes főbejáraton át lesz elérhető. Az akadálymentes bejárat padozata és járda szintkülönbsége 70 cm, ezért új rámpa és lépcső épül. Az épület közszolgálati területeit komplexen akadálymentesek lesznek, akadálymentes WC helyiséget alakítanak ki.

1. Akadálymentes megközelítés utcáról, udvarról, parkoló, telken belüli közlekedés

1.1. Személybejárat, kerítés

A telekhatáron kerítés van. Az új személybejáró kerítéskapu tokbelmérete minimum 90 cm legyen, a hozzáférési területeket biztosítani kell. A kapu mellé infótáblát helyeznek el, mely megadja az intézmény funkcióját, nyitvatartási idejét, az információt felirattal, Braille felirattal, akadálymentesség piktogramjával adják meg. A kapunál 1,10 m magasságban kaputelefont helyeznek el.

A gépkocsi behajtást biztosító kapu nyitvatartási időben folyamatosan nyitva van, az akadálymentes parkoló elérési irányát (utca felől) a kerítésen elhelyezett infótábla adja meg: P + akadálymentesség piktogramja.

1.3. Járdák

A telken belüli új gyalogos utak minimum 1,50 m szabad szélességben, szilárd burkolattal készülnek. A burkolat csúszás és hézag mentes kell, hogy legyen. A kerti bútorokat és más kerti tárgyakat a közlekedési útvonalon kívüli térbővületben helyezik el.

Az akadálymentes rámpa előtt (pihenőn is) 1,5x1,5 m sík, szabad terület kell.

A telken belüli járdákat vezető és figyelmeztető sávval alakítják ki.

Vezetősáv: 30-40 cm széles burkolattól kontrasztos színezésű és eltérő érdességű sáv mely segíti a vakok és gyengén látók közlekedését. Kültéri vezetésáv kialakítása: pozitív bordázatú, a bordázat a menetiránnyal párhuzamosan fut.

Figyelmeztető sáv: 50-60 cm széles sáv, rámpák, lépcsők kezdete előtti burkolatban készül, segíti a vakok és gyengén látók közlekedését. Érdessége, színe eltér a vezetésávétól és burkolatétól.

1.4. Akadálymentes rámpa

Az épület bejárat akadálymentes megközelítéséhez új rámpa épül. A rámpa lejtése maximum 5%. A rámpa előtt és után az 1,50 m szabad közlekedési területet biztosítani kell. A pihenőn (kifelé nyíló ajtó esetében, a nyílászárny tokbeltől) 1,50m hosszú szabad terület szükséges a kerekesszékekkel történő kanyarodáshoz. A rámpa szabad szélessége minimum 1,20 m kell, hogy legyen, a fordulóknál a szabad terület nagysága minimum 1,50 m x 1,50 m. A rámpát kétoldali kétsoros akadálymentes kapaszkodóval, alsó lecsúszást gátló korlátelemmel vagy peremmel kell kialakítani. A csapadékvíz elvezetést 2 x 2 cm-nél kisebb nyílásméretű fedráccsal védett folyóka vagy maximum 1,5 % oldallejtés biztosítsa. A pihenő és járda burkolatát a lejtés kezdeteknél figyelmeztető sávval kell kialakítani. A rámpa burkolata fagyálló, csúszás- és hézagmentes térburkolattal készüljön.

1.5. Akadálymentes lépcső kialakítása

A lépcső fellépése maximum 15 cm lehet, a lépcsőfokok homloklapja a járólapra merőleges. A burkolat csúszás és hézag mentes legyen, a lépcsőfok előtti (kezdő fokok) burkolatában 50-60 cm széles figyelmeztető sávot alakítanak ki. A lépcső homloklapját javasolt kontrasztos színezéssel kialakítani, a lépcsőfok élénél lábbal is érzékelhető felületváltás készüljön. A lépcső kétoldali akadálymentes korláttal és alsó lecsúszást gátló elemmel épül meg.

1.6. Akadálymentes kapaszkodó kialakítása

A kapaszkodó elemeinek elhelyezési magassága: 70 és 95 cm, pihenőknél is folytonosak, túlnyúlás 30 cm (kivéve ha közlekedési útvonalba nyúlik be a kapaszkodó), a kapaszkodók átmérője 45-50 mm, a

kapaszkodó faltól való távolsága 45-50 mm. A kapaszkodó színezése kontrasztos, anyaga pl. szinterezett acél. A kapaszkodót kézfelemelés nélkül kell tudni használni, ezért a megfogásokat „pipa formában” kell kialakítani.

1.7. Akadálymentes parkoló

Az akadálymentes parkolót telken belül, útra merőlegesen alakítják ki. A parkoló mérete 2,10+1,50 x 3,60 m. A parkoló területén lévő 1,50 m x 5,50 m-es közlekedési sávot 45 fokban sávos, kontrasztos színezésű felfestéssel jelölik. A parkoló akadálymentes funkcióját felfestéssel és KRESZ táblával (kerekszékes szimbólummal) jelzik. A parkoló területe sík, burkolata szilárd, folyamatos (hézag nélküli) kialakítású, a csapadékvíz elvezetést 1,5% lejtés biztosítja. A parkoló és rámpa, lépcső közti járdaszakaszt akadálymentesen alakítják ki.

1.8. Buszparkolási lehetőség

Az utcában - az akadálymentes bejárattól 50 méteren belül - busz részére is van megállási lehetőség.

2. Épületbejárat

Az épület főbejárata egyben az akadálymentes bejárat is. A bejárathoz lábtörlőrács nem készül, a legömbölyített kivitelű küszöb magassága maximum 2 cm lehet.

A nyílászárót kontrasztos színezéssel látják el (tok + ajtólap + kilincs). A bejárati ajtó egy szárnyának szabad szélessége (tokbelsőméret) minimum 90 cm.

A teli üvegezésű ajtókat szemmagasságban – járófelülettől mérten 1,50 m magasságban színes, kontrasztos jelölésekkel (~10 cm átmérőjű színes körök vagy nyilak egy sorba rendezve, stb.) teszik érzékelhetővé.

A bejárati ajtó mellett az akadálymentes kialakítást, az épület funkcióját és nyitva tartási idejét írott, piktogrammal és Braille írással is ellátott, szemmagasságban elhelyezett (1,20 - 1,60 m) táblával adják meg.

3. Épületen belüli helyiségek kialakítása, közlekedés

Általános akadálymentességet biztosító tervezési elemek

- vezetősáv
- szerkezetek kontrasztos színezése
- kapcsolók elhelyezése 0,90-1,10 m magasságban
- helyiségek megfelelő megvilágítása
- káprázatmentes, jól megvilágított kedvező betűméretű információs táblák
- szilárd, csúszásmentes, hézagmentes, könnyen tisztítható, megfelelő kopásállóságú burkolat
- nyílászárók:
 - szabad nyílásméret (tokbelsőméret) min. 90 cm
 - az ajtók melletti hozzáférési terület nyitási irányban 55 cm, túlsó oldalon 30 cm
 - a teli üvegezésű ajtókat szemmagasságban – járófelülettől mérten 1,50 m magasságban színes, kontrasztos jelölésekkel (~10 cm átmérőjű színes körök vagy nyilak egy sorba rendezve, stb.) látják el
 - a nyílászárók ajtólapjai (vagy tokok) a faltól kontrasztos színezésűek
 - nyílászárók küszöb nélküli kivitelben, illetve maximum 2 cm magas legömbölyített küszöbvel készüljenek
- kerekesszékekkel való megforduláshoz 1,50 m x 1,50 m szabad terület, haladáshoz min. 1,20 m széles közlekedő terület

3.1. Előtér és várók, bejárati pihenő

A tervezett előtér és várók kialakítása és méretei lehetővé teszik az épület helyiségeinek akadálymentes megközelítését, mindenhol biztosított a kerekesszékekkel való megforduláshoz szükséges 1,50 m, illetve az egyenes irányú közlekedéshez szükséges 1,20 m. A térbe belógó tárgyak, 0,90 m-nél keskenyebb útszűkítések nem gátolják a közlekedést. Az előtérben egyben kialakított térképet-tapintható térképet helyeznek el, em. 1,2 m. Az előtérből nyíló két funkcionális egységbe vezető ajtó melletti falszakaszra helyezték infótábla felirattal és Braille felirattal adja meg az egységek funkcióját.

Az új padlóburkolatban vezetősávot alakítanak ki.

Beltéri vezetősáv: anyaga a padlóburkolattól eltérő érdességű és színezésű, szélessége 30-40 cm.

Pihenői figyelmeztető sáv: 50-60 cm széles kontrasztos színezésű (padlóburkolattól és vezetősávától), eltérő érdességű sáv mely segíti a vakok és gyengén látók közlekedését. A lépcső és lift előtti pihenői burkolatba épített sáv felhívja a figyelmet a szintkülönbség áthidalóra.

A helyiségek funkcióját a bejárati ajtó mellett (kilincs felőli oldalon) elhelyezett információs táblák jelzik (elhelyezési magasság 1,20 -1,60 m). Az információs táblák írásos, piktogramos (pl. WC) és Braille írásos információt tartalmaznak.

3.3. Rendelők, elkülönítő

A helyiségek bútorozásánál figyelembe veszik a fogyatékos személyek használati szempontjait: kerekesszékekkel való közlekedés, megállás, leülési lehetőség bottal, mankóval közlekedők számára, és kerekesszékből használható asztal vagy pultszakasz, látássérült személyek számára a szemkontaktus, hallássérült személyek számára szájról való olvasás biztosítása. A háziorvosi rendelőben és fogorvosi rendelőben mobil FM rádiós indukciós készülék használatát teszik elérhetővé. A rendelők ajtaja mellett elhelyezett helyiségtáblán piktogrammal adják meg a készülék igénylési lehetőséget.

3.4. Akadálymentes WC

Az intézményben 1 db. új akadálymentes WC helyiség épül.

- Az ajtó szabad nyílásmérete minimum 90 cm, oldalsó hozzáférési területek: 55 cm, illetve 30 cm, az ajtó helyiség felőli oldalára behúzókart kell felszerelni: em. 0,75 – 0,85 m, l = 0,40-0,60 m. Az ajtó zárhatóságát kívülről érmével nyitható szerkezettel kell biztosítani.
- A WC elhelyezése: tengely 45 cm-re van a burkolt falsíktól, deszka felső síkja (ülőmagasság) 46-48 cm, a WC mellett 0,90 m, előtt 1,35 m szabad területet biztosítani kell. A WC csésze elől zárt kivitelű legyen.
- A WC keféit a kapaszkodó alá, a falra szerelik, alsó sík 0,20 m.
- Kapaszkodók: kör alakú kapaszkodó átmérője minimum 32 mm, burkolatból kiemelkedő színezéssel: falra szerelt: fix kivitelben „L” alakú: vízszintes szár = 40 x 80 cm, függőleges szár = 50-80 cm, em. 0,75 m, a szabad oldalon (WC tengelytől 30-35 cm-re), felhajtható kapaszkodó l = 80 cm, em. 0,75 m, WC papír tartóval ellátott.
A kapaszkodók megfogását (falhoz rögzítését) szükség esetén falba épített rögzítő elemmel kell biztosítani.
- A mosdó leírása: konkáv porcelán mosdó, térdszabad kivitelben, elhelyezési magassága: 0,85 m, mérete pl. 50x60 cm, kapaszkodók mosdó mellett: l = 60 cm, em. 0,85-95 m.
- A tükör mérete 60-80/120 cm, fixen falra szerelt, alsó elhelyezési magassága 90 -110 cm.
- A kézzártó vagy papírtörölköző tartó, szappanadagoló alsó síkja 1,10 m.
- A csaptelepek kialakítása: rövid karú, keverő csaptelep.
- A villanykapcsolót 0,90 - 1,10 m elérési magasságba, feliratozva építik be.
- A segélyhívót 1,00 m és 0,30 m elérési magasságba, vagy lelógó zsinóros kialakítással szerelik, nyomógombja figyelemfelhívó színezéssel és felirattal készüljön, közlekedői jelzővel és nyugtázóval.
- A világítást mennyezeti és tükör feletti, egy kapcsolóra kötött lámpa biztosítja.
- A helyiségben két magasságban ruhaakasztót kell elhelyezni.
- Javaslat: lehajtható pelenkázó pult elhelyezése háziorvosi rendelő akadálymentes WC-jében.
- Javaslat: falra szerelt hulladékártoló elhelyezése.

4. Biztonsági rendszer - tűzjelző

Amennyiben az intézményben létesül tűzjelző hálózatot, úgy azt úgy kell kialakítani, hogy a hallássérült személyek számára fényvel, a látássérült személyek számára hanggal egyaránt érzékelhető legyen a vészjelzés. A veszélyt sárga vagy vörös villogó fény és erőteljes, magas intenzitású hang jelezze.

5. Infokommunikációs akadálymentesítés

A környezet vizuális érzékelése kontraszthatások alkalmazásával – elsősorban szíkontrasztok, fényárnyék kontrasztok - jelentősen fokozható, ami az érzékszervi sérült, különösen a gyengén látó és vak személyek tájékozódásához és biztonságához nélkülözhetetlen.

5.1. Térkép, tapintható térkép

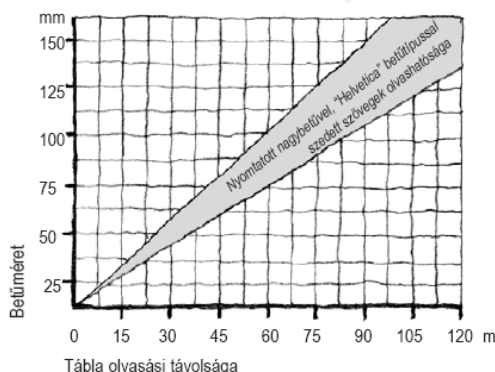
A felhasználók valamint a vak és gyengén látó személyek tájékozódását segíti. A térképet és tapintható térképet egyben is ki lehet alakítani. Az épületbejárat közelében az előtér helyiségben egyben kialakított térképet-tapintható térképet helyeznek el, alsó sík 1,20 m.

5.2. Indukciós hurkos erősítő

A hallássérült személyek kommunikációját segítő eszköz, mely a hallókészülékkel rendelkező személyek számára háttérzaj és visszhangmentes hanginformációt biztosít. A fogorvosi rendelőegységben valamint a háziorvosi rendelőben FM rádiós indukciós készülék használatát biztosítják, az igényelhetőséget a rendelők ajtajánál valamint a tapintható térképen piktogrammal jelzik.

5.3. Információs táblák általános kialakítása

- elhelyezési magasság: szemmagasságban 1,20-1,60 m vagy a fölött
- írott információ mellett piktogramok is (ahol van elfogadott)
- Braille írással kiegészített táblák (em. 1,10 m – 1,60 m)
- kontrasztos színezés (pl. kék-sárga, fekete-fehér)
- könnyen olvasható betűtípus, pl. Ariel, Helvetica
- határozott kontúrok
- olvasási távolságtól függő betűméret (minimum 25- 45 mm)
- minimális piktogram méret: 10x10 cm
- tábla felülete tükröződésmentes, tisztítható legyen
- megfelelő intenzitású, káprázatmentes megvilágítás

Forrás: Segédlet a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréseinek megteremtéséhez - Komplex akadálymentesítés, FSZK 2009.

5.3.1. Infótáblák részletezése

1. Telekhatáron kapuk mellett:
 - akadálymentes parkoló elérési irányának megadása: P + akadálymentesség piktogramja
 - személybejáró kerítéskapunál: tájékoztató az intézmény funkciójáról, nyitvatartási idejéről, az információt felirattal, Braille felirattal, akadálymentesség piktogramjával adják meg
2. Akadálymentes parkolónál: KRESZ tábla P + akadálymentesség piktogramja, em. min. 1,5 m.
3. Épület bejárat melletti tábla
 - intézmény megnevezése (Braille felirattal is)
 - nyitvatartási ideje
 - akadálymentesség piktogramja
4. Funkcionális egységek ajtaja mellett: funkció megadása felirattal, Braille felirattal.
5. Helyiségtáblák: közszolgálati helyiségek ajtaja mellett
Lehetőleg ajtó melletti falon (kilincs felőli oldalon)
 - felirat + Braille felirat
 - felirat + Braille felirat + piktogramja (információ, zuhanyzók)
6. Funkciót megadó táblák: em. 0,90-1,10 m, felirat + Braille felirat
 - akadálymentes WC segélyhívó nyomógombja felett
 - kaputelefon felett

Példa piktogramokra

indukciós hurok

akadálymentesség általános jele

5.4. Akadálymentes weblap, tájékoztató kiadványok, űrlapok

A megfelelően kialakított weboldal és tájékoztató kiadvány a gyengén látó, vak, értelmi fogyatékos személyek használatát jelentősen megkönnyíti. Javasolt a weblap és a kiadványok akadálymentes kialakítása. Elvárások akadálymentes weblapnál: W3C szabványnak, HTML vagy XHTML, CSS szabványnak való megfelelés (validitás), WCAG 2.0 minimum „A” követelmény betartása.

Budapest, 2016. február 19.

Jávor Éva
Rehabilitációs környezettervező szakmérnök